

Nationalmuseets Ethnografiske Samling 1938.

Geografisk Tidsskrift, Bind 42 (1939)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0042-PDF/gto_0042_69690.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=69690>

pdf genereret den : 22/5-2008

Nationalmuseets Etnografiske Samling 1938.

To Begivenheder har sat deres Præg paa Aaret 1938 for den etnografiske Samlings Vedkommende, nemlig Nationalmuseets endelige Fuldførelse og Afholdelsen af den internationale Kongres for Anthropologi og Etnologi.

Den 20. Maj fandt den højtidelige Indvielse af Nationalmuseet Sted. Dermed har da ogsaa den etnografiske Afdeling efter de mange Aars Bygge- og Ordningsarbejde kunnet aabne sine mere end 100 Udstillingsrum for Publikum, og det er glædeligt at kunne fastslaa, at Interessen ikke er svækket ved den langvarige Lukning. I Aarets Løb har Afdelingen i den ordinære Aabningstid haft Besøg af 57,038 Personer, og yderligere har paa andre Tider 34 Skoler med ialt 1066 Elever besøgt Samlingen. At Museet i Vintertiden har haft Aftenaabning 3 Gange om Ugen Kl. 19—21, har vundet Bifald hos de mange, som vanskeligt kan komme om Dagen. I Forbindelse med Aftenaabningerne saavel som ved særlige Lejligheder har der fundet Omvisninger Sted. Desuden er der af Afdelingens Tjenestemænd blevet afholdt et Instruktionskursus for Lærere ved Københavns Kommuneskoler (Gennemgang af Samlingerne fra de tropiske Naturfolk), og Afdelingen har endvidere bidraget til Nationalmuseets populære Foredragsrække samt deltaget i Oplysningsarbejdet blandt de arbejdsløse med Foredrag og en mere indgaaende Gennemgang af Eskimo-Kulturen i Form af en Studiekreds i Tilslutning til Demonstrationer af Museets Materiale.

I Anledning af Indvielsen bragte tre af vore Kina-interesserede Venner Museet Gaver. Direktør i det østasiatiske Kompagni, Henrik V. Jacobsen, overrakte saaledes et Stykke Keramik fra Han-Dynastiet omkring vor Tidsregnings Begyndelse. Paa den Tid medgav man den døde Modeller i Ler af, hvad han i Livet havde haft Brug for, til Anvendelse i den kommende Tilværelse. Det her omtalte Stykke er saaledes en Model af en Svinesti, ved hvis ene Side der ses en lille Bygning med Adgang udefra ad en Trappe; i Rummets

Gulv er der et Hul — det er Datidens primitive Form for W. C. med Svinene som Renovationspersonale (Fig. 1). Fra Kaptajn P. Johansen modtog Samlingen ved samme Lejlighed et Par store Pensler med dekoreret Porcelænskaft og liggende paa et Stativ. De har været bestemt som symbolsk Gave til en Maler eller Kalligraf. Endelig skænkede Kina-Samleren Sophus Blacks tre Sønner et smukt og sjældent lamaistisk Manuskript.

Fig 1. Model af Svinesti. Han-Dynastiet, Kina.

Det var dog ikke alene i Festdagene, Museet mærkede, sine Venners Interesse. Om Efteraaret modtog det fra Frk. Dagmar Evers som Gave en Del japanske og kinesiske Sager: fra Japan et Par større Elfenbensgrupper, et stort Porcelænsfad og et Par Porcelænsvaser, fra Kina et stort Vægtæppe med broderede Fremstillinger af „de otte udødelige“ og et Par smaa Processionsgrupper i Sølv: Bryllup og Gravfærd. Til disse føjede Frk. Evers yderligere den betydelige kontante Gave af 2000 Kr., hvilket Beløb bl. a. satte Museet i Stand til at erhverve to Samlinger fra Syd-Arabien, hvorfra vi næsten ganske savnede Repræsentation. Disse Samlinger vil

blive omtalt nedenfor. I denne Forbindelse kan yderligere nævnes, at Fru Dagmar Rasmussen har skænket forskellige Værker, som har tilhørt Dr. Knud Rasmussen, og at Konsul J. Lange og Hustru tidligere paa Aaret havde meddelt Museet, at der efter begges Død vil blive givet det Lejlighed til at udtage af deres østasiatiske Sager, hvad man maatte ønske.

Den internationale Kongres for antropologiske og etnologiske Videnskaber, som afholdt sit 2. Møde i København i Dagene 1.—6. August, havde ganske vist ingen direkte Tilknytning til Museet som saadant; men København var dog blevet valgt til Mødested netop med Henblik paa dets Nyaabning, og paa Grund af hele Organisationens Sammensætning kom Museet til at indtage en central Stilling. Allerede den første Aften fandt der en Reception Sted, ved hvilken de fremmede Deltagere, af hvilke over 500 repræsenterende alle Verdensdele var til Stede, fik et foreløbigt Overblik over Museet, og i de kommende Dage vendte adskillige af dem tilbage for at fordybe sig nærmere i Samlingerne, der synes at have vakt ikke ringe Interesse. For Museet selv var det naturligvis af stor Betydning paa denne Maade at knytte personlige Forbindelser med en lang Række førende Fagfæller, som ikke tidligere havde haft Lejlighed til at lære dets Indhold at kende.

Asien.

Ovenfor er allerede omtalt forskellige, værdifulde Bidrag til de *østasiatiske* Samlinger. Hermed er dog Listen over Aarets Forøgelser fra denne Kant af Verden ikke udtømt. I Forbindelse med den store Samling, som vi tidligere har modtaget fra afdøde Direktør V. Meier, Shanghai, har en af Døtrene, Grevinde Thea Ahlefeldt-Laurvig, i Aar deponeret en pragtfuldt udskaaret Seng af typisk sydkinesisk Arbejde. Plantagebestyrer C. A. Jensen har skænket et Stykke gammelt, kinesisk Brokade fra en Mandarinkaabe, Frk. F. Sandberg en ældre, kinesisk Kvindedragt af Silke, og den nu afdøde Forfatter Aage Matthison-Hansen et kinesisk Rullebillede med Aftryk af en historisk Indskrift fra Kejser Chen-Ti (ca. 30 f. Kr.), et Stykke, som oprindeligt er foræret Giveren af den kendte Oldskriftsamler Tuan Fang, Vicekonge af Fu-kien. Ved Køb er erhvervet en lille, kinesisk Lerfigur, og endelig har Arkitekt Prip-Møller, fra hvis omfattende Studierejser i Kina vi tidligere har modtaget værdifulde Forøgelser, paany betænkt Museet, denne Gang med en større Mængde Værktøj o. l. fra Kina og Korea. Ved Bytte med Mr. Harry G. Beasley, Cranmore Ethnographical Museum, er der indgaaet en Rustning med tilhørende Hjælm, formodentlig af manchuisk Oprin-

delse. Med Mr. Beasley har Museet gennem mange Aar opretholdt en frugtbar Bytteforbindelse, og mange værdifulde Stykker i Samlingen skyldes ham; under sine aarlige Besøg i København var han en stadig Gæst paa Museet, og det var med oprigtig Sorg, at vi i Vinter modtog Budskabet om hans Død.

Fra Japan er der ved Køb erhvervet en saakaldt „Panserstikker“ og et meget stort Processionssværd, og desuden er en Række værdifulde Sager modtaget fra Maskinmester V. Sarup, hvis omfattende Rejser over hele Jordkloden efterhaanden har sat sig talrige Spor i Museet; en Del andre Genstande, med hvilke Hr. Sarup havde betænkt Samlingen, gik desværre tabt som Følge af et Skibssammenstød.

For *Central-Asiens* Vedkommende er den eneste Nyerhvervelse en Kobberkande fra Tibet. Mongoliet, som for nylig fik en saa righoldig Tilvækst ved H. Haslund-Christensens Rejse, er overhovedet ikke repræsenteret i Aar; men der er fra Haslund-Christensen indløbet Meddelelse om, at det er lykkedes ham som Leder af Det Kgl. Danske Geografiske Selskabs centralasiatiske Ekspedition at tilvejebringe endnu mere omfattende Samlinger end tidligere og i dette Tilfælde fra mere vestlige Egne, saaledes at vort Museum ved disse Sagers Ankomst vistnok vil være i Besiddelse af et i Europa enestaaende mongolsk Materiale.

I *Siam* har i mange Aar siddet en af Museets gode Venner, Major E. Seidenfaden, hvis dybe Interesse for Etnografi har ført ham ud paa talrige Rejser i lidet besøgte Dele af Landet. Han har derved ofte erhvervet Ting af stor Betydning for os. I Aar har vi ved hans velvillige Mellemkomst modtaget et Par Mands- og Kvindedragter fra nogle af de mere primitive Stammer (Mæo, Lao Song Dam) som Gave fra The Siam Society, hvis Præsident han er. Et Par smaa, siamesiske Buddha-Figurer er skænket af Hr. og Fru Hansen, København, og ved Køb er yderligere anskaffet en lille Figur fra samme Omraade. Før vi forlader Bagindien, maa det tilføjes, at Dr. F. N. Chasen, Direktør for Raffles Museum i Singapore, har forskaffet en Model af en Bananstamme til Brug ved Opstillingen af Skyggespilfigurer, og at Dr. Paul Fejos, der som bekendt sammen med sin danskfødte Hustru, Fru Inga Fejos, har foretaget en omfattende Filmsekspedition i det sydøstlige Asien, har hjembragt to Plove fra Siam.

Dr. Fejos' største Fortjeneste af Museet møder vi dog i *Indonesien*, hvor han med en ikke almindelig Forstaaelse har vidst at indsamle en større Mængde Sager, der supplerer vore tidligere Samlinger fra dette Omraade paa fortræffelig Maade. De fleste

Stykker hidrører fra den endnu meget primitive Befolkning paa Mentawai Øerne Vest for Sumatra, saaledes et højst ejendommeligt Træspil, en Slags „Dødstromme“, hvis Lyd paa lang Afstand kundgør, naar et Dødsfald har fundet Sted, idet forskellige Signaler tilkendegiver, om det gælder en Mand, en Kvinde eller et Barn. Af de øvrige Genstande, som skyldes Dr. Fejos' Initiativ, er der især Grund til at fremhæve en gammel Maske fra Lombok. Naar dertil føjes, at Dr. Fejos yderligere har ledsaget sin Gave med en Samling ypperlige Fotografier fra de berejste Egne og, som det vil blive omtalt nedenfor, har deponeret en Række Genstande fra Madagascar i Museet, vil det kunne forstaas, at man her føler sig i høj Grad taknemlig.

I det hele taget er der i Aarets Løb indkommet adskillige Forøgelser fra Indonesien. En af vore stadige Venner, Administrator Vilh. Jung, har dels foræret et javansk Hovedklæde, dels været behjælpelig ved Fremskaffelsen af en særdeles velkommen Gave bestaaende af javanske Mikroliter, tilsendte af Dr. W. L. J. Dake, Bandoeng. Desuden har Direktør R. Schaap, Batavia, forøget sin tidligere Sending af javanske Stensager med et større Antal Stykker baade af palæolitisk og neolitisk Oprindelse, bl. a. en meget smuk Armring af Kalcedon. Overlæge K. Gjellerup har ogsaa i Aar lagt sin Interesse for Dagen ved at skænke en Hue fra Atjeh udstyret med et pragtfuldt Guldsmykke samt forskellige Vaaben, og fra Dr. O. Hagerup har vi modtaget enatakisk Bog, skrevet paa Bambus, saavel som en Bastdragt fra Nias, begge Dele hjembragt af Giveren 1917. En lille, vistnokatakisk Træfigur er anskaffet ved Køb. Frk. Kirsten og d'Hrr. Jens og Ole Ellehøj, som gennem deres Fader, Dr. P. J. Ellehøj paa Sumatra, har nær Forbindelse med Indonesien, har foræret et Par smukke Danshovedtøjer fra Bali. Fra samme Ø hidrører en anden Gave af særlig Art, for hvilken Museet er Ingeniør Åke Kistner, Stockholm, Tak skyldig. Det drejer sig om en Skibskiste, der har tilhørt den kendte Mads Lange, som for omtrent 100 Aar siden spillede en stor Rolle paa Bali; selv om dette Stykke i og for sig ikke kan betragtes som etnografisk, har det dog i al sin Simpelhed en Betydning som Minde om dansk Foretagsomhed i Almindelighed og om en Mand, der selv i sin Tid har betænkt vort Museum med Gaver.

Fra *Forindien* er Forøgelserne færre end fra Indonesien; men de faa Sager, de omfatter, er til Gengæld bemærkelsesværdige. Gennem Hr. Bent Friis Johansen, Srinagar, er det lykkedes at komme i Besiddelse af to af de sjældne Forfædrefigurer fra Kafirerne, der i Hindukush' utilgængelige Bjerge udgør en lille hedensk og stærkt

fremmedfjendtlig Enklave, indesluttet paa alle Sider af muhammedanske Stammer. Tidligere ejede Samlingen kun et enkelt af disse ejendommelige Stykker. Paa sin Vis ligesaa vanskelige at frem-

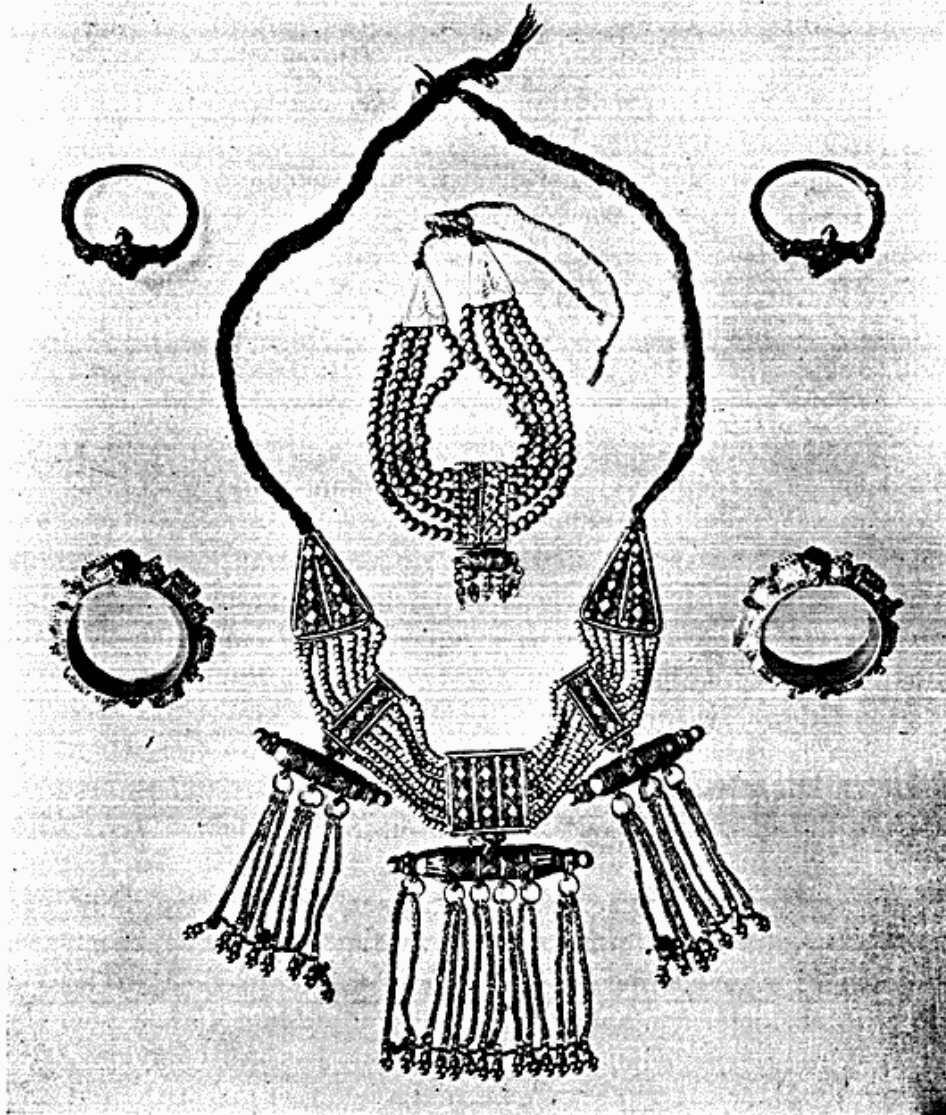

Fig. 2. Sølvsmykker. Yemen.

skaffe er et Par smaa Stenfigurer, der er oversendt med Tilladelse af Generaldirektionen for Indiens arkæologiske Undersøgelse af Læge, Frk. A. Bramsen, som tidligere har været bosat i Nordvestgrænse-Provinserne. Begge Figurer er typiske for den saakaldte Gandhara-Skulptur, som opstod ved Afghanistans Grænse i Forbindelse med den græsk-buddhistiske Kultur og opnaede sin høj-

este Blomstring i det 1ste Aarhundrede e. Kr. I Modsætning til vor righoldige Samling af hinduistisk Tempelskulptur er Gandhara-Samlingerne temmelig ubetydelige og de omtalte Forøgelser derfor saa meget mere velkomne.

For *Vest-Asiens* Vedkommende er det af stor Vigtighed, at vi gennem Missionær Borch-Jensen, Aden, har erhvervet en Samling Sager fra Yemen i Syd-Arabien, et Omraade, der tidligere saa godt som ikke har været repræsenteret i Museet. Den store Samling omfatter bl. a. flere fuldstændige Dragter, talrige Dragtstykker og Smykker, Haandværks- og Agerbrugsredskaber m. m. Fra Landskabet Hadramaut Øst for Yemen, og om muligt endnu vanskeligere tilgængeligt end dette, har vi ogsaa været saa heldige at komme i Besiddelse af en betydelig Samling, hjembragt af Miss G. Caton Thompson som Deltager i Lord Wakefield-Ekspeditionen til disse Egne. Der kan bl. a. nævnes udskaarne Ornamentter til en Trædør, en Række interessante Stykker Keramik, Røgelsebrændere af Sten, et Par Dolke af karakteristisk sydarabisk Form samt talrige Sølv-smykker (Fig. 2).

Fra Iran har vi gennem Ingeniør G. Birkland erhvervet nogle fortrinlige, turkmenske Smykker og en Del meget smukke Klædningsstykker af den Art, der tidligere blev baaret af de højere Klasser i Iran, for en Del Ting, som det nu er ret vanskeligt at faa fat paa. Ingeniøren har desuden foræret en Samling Fotografier, især af god Arkitektur og Landskaber, samt et Brudeslør og en Kalemkar (Kattunstryk). Gennem Hr. L. Sunde er der endelig erhvervet en guldindlagt Kniv fra Iran.

Europa.

Forøgelserne fra Europa indskrænker sig næsten udelukkende til Lapland. Først og fremmest maa det da nævnes, at Professorinde Emilie Demant-Hatt som saa ofte før har skænket en Del Sager fra sine talrige Rejser til de svenske Lapper, i dette Tilfælde en Kvindekjortel, forskellige Dragtstykker, et smukt, ældre Bælte med vedhængende Sysager, et Par Smørtejner m. m. Endvidere har Forfatteren Peter Freuchen foræret en lappisk Amulet, og fra Hr. Mailand-Hansen har vi som Gave modtaget en Bæreposse for Smaabørn fra Skottlapperne ved Murman-Kysten. En lappisk Ske af Rentak med Aarstallet 1714 er overført fra Nationalmuseets historiske Afdeling. Ellers kan kun nævnes, at Museumsinspektør Axel Steensberg, Nationalmuseet, under en Rejse til Polen og det tidligere Tjecoslovakia har skaffet et Par Kornsegle.

Afrika.

Den afrikanske Afdeling har i Aarets Løb faaet flere ret betydelige Forøgelser, endda fra Omraader, der hidtil ikke har været saa godt repræsenteret i Museet.

De fleste Forøgelser hidrører fra *Øst-Afrika*. I Efteraaret 1937 modtog Museet et ualmindelig gunstigt Tilbud. Godsejer S. Ingemann, Egebjerggaard, der Vinteren 1937—38 agtede at berejse Anglo-ægyptisk Sudan og Kenya, tilbød for egen Regning at indsamle Ethnografica til Museet. Dette tog selvfølgelig med Tak mod Tilbudet, og Resultatet af Godsejerens energiske Arbejde blev en

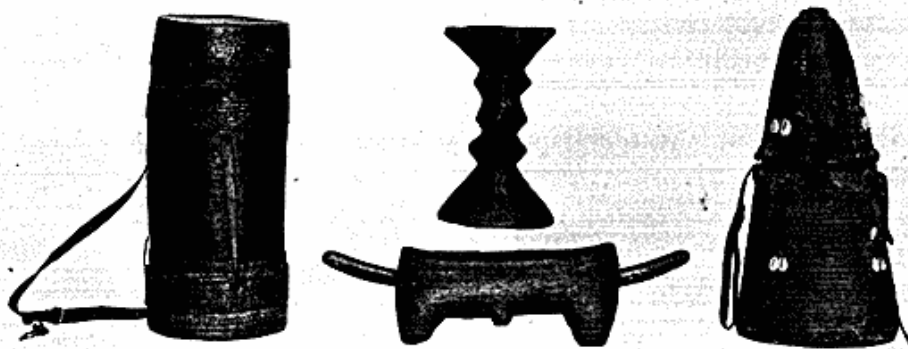

Fig 3. Sager fra Sudan og Kenya. Til venstre: Snusbeholder (Kikuyu); i Midten foroven: Stol (Nuer); forneden: Nakkeskammel (Shilluk); til højre: skindklædt Kurv (Arabere).

meget værdifuld Gave paa over 100 Genstande fra saa forskellige Folk som Bishariner, Arabere, Somali, Turkana, Kikuyu, Masai, Niloter, Azande og Pygmæer. Samlingen er særdeles alsidig; den omfatter Dragter og Dragtstykker, Smykker, Husgeraad, Bohave, Redskaber, Skjolde, Vaaben m. m., i mange Tilfælde Typer, som Museet tidligere overhovedet ikke havde Magen til (Fig. 3).

Dernæst har Dr. Paul Fejos vist os den Elskværdighed at deponere sine Samlinger fra Madagascar i Nationalmuseet. Man kunde her særlig fremhæve nogle meget fine Bomuldstøjer, der bæres som Kapper, ejendommelige Spydformer, Kurvearbejder og en Del Træskulptur: Personer i forskellig Dragt og en Model af en Troldmand, der øver sin Kunst.

Nogle af Museets gamle Venner har i Aar igen vist deres aldrig svigtende Interesse. Saaledes har Forfatteren, cand. jur. Carl Kjersmeier og Frue skænket det en stor Maatte fra Bakubaerne og betænkt dets Bibliotek med talrige Bøger og Særtryk, hvoriblandt især

maa fremhæves en Række Aargange af Tidsskriftet „Africa“. En anden af Museets Venner, Sygeplejerske Frk. Johanne K. Larsen, har sendt et Antal interessante Fotografier og Billeder fra sit Arbejdsomraade i Tanganyika-Territoriet, hvorfra hun tidligere har givet os en stor Samling Genstande. Blandt Sager fra Øst-Afrika maa endvidere nævnes nogle Pile fra Kenya, en Gave fra Laboratorieforsøger J. J. Blom-Bjørner.

Af *nordafrikanske* Sager har Translatør Robert Fraser foræret et Par Tøfler fra Marocco, og ved Køb er erhvervet en Dolk og en Burnus ligeledes fra Marocco, samt et Tæppe fra Tunis. Guldsmed H. Jacobsen har fra *Sudan* skaffet et udmærket Harnisk af Jernplader, som kan minde om gamle romerske Typer.

Samlingerne fra *Central-Afrika* er blevet beriget med en Række Gaver foruden den allerede nævnte Bakuba-Maatte. Gennem Ingeniør F. Freund har vi fra Hr. K. Tilly, Rio de Janeiro, modtaget en Del Congo-Sager, som hans Onkel, Kaptajn Albert Tilly, i sin Tid har hjembragt. Disse Sager fra en ældre Tid, hvor Haandværket blandt Negerne stod højere end nu, har været meget velkomne, navnlig en Tromme fra Bakubaerne af en Type, Museet ikke i Forvejen besad. Flere mindre Gaver stammer ogsaa fra Central-Afrika. Kapt. E. Nissen, der arbejder i Spansk Guinea, har foræret et Par interessante Træfigurer fra Fransk Congo. Forfatteren, Kaptajn Jürgen Jürgensen, har skænket en meget smuk, knyttet Hue fra Belgisk Congo. Fra Konsul O. H. Bærentzen har Museet modtaget nogle Skjolde og Sværdskeeder, og Førstelærer Frelsen har givet et Kogger og Pile fra Congo.

Ogsaa ved Køb har Museet erhvervet nogle meget værdifulde Ting fra Central-Afrika: Saaledes et Par smukt udførte Stole fra Stammen Batshioko i Syd-Congo og Angola. De er i sin Tid hjembragt af Kaptejn Fuglede. Endvidere en stærkt udsmykket Maske fra Bakubaerne og et af de udskaarne Træhoveder, der bruges som Maskeopsatser ved kultiske Danse hos Kuyu-Stammen i Fransk Congo.

Fra *Syd-Afrika* foreligger der i Aar ingen nye Erhvervelser.

Amerika.

Sammenlignet med den store Forøgelse, som de *eskimoiske Samlinger* modtog ifjor, først og fremmest Udbyttet af Erik Holtveds fleraarige Ekspedition til Thule Distriktet, har Tilvæksten i 1938 været ringe og udelukkende indskrænket til Grønland. Ny Carlsbergfondet har som saa mange Gange tidligere dokumenteret sin Interesse for Museet ved en værdifuld Gave, i dette Tilfælde en

Samling Sager hidrørende fra Maleren Gitz-Johansens Rejser i Grønland. Langt det bedste af disse Stykker er en Træmaske, som i flere Generationer har været opbevaret i en Familie i Kangâmiut, Sukkertoppen Distrikt (Fig. 4). Det er den eneste gamle Træmaske, som kendes fra Vest-Grønland, hvor Maskernes oprindelige

Fig. 4. Maske af Træ. Kangâmiut, Vest-Grønland.

Brug nu syntes at være gaaet fuldstændig i Glemme. Samtidig med denne Gave har „Kaptajn Alf Trolle og Hustrus Legat til Minde om Danmark-Ekspeditionen 1906—08“ skænket 12 Blyantstegninger, udført i Grønland af Hr. Gitz-Johansen.

I øvrigt omfatter Tilvæksten af grønlandske Sager mest enkelte Stykker. Fra Polar-Grønlænderne stammer en Mandspels af Sæl-skind, skænket af Dr. Mogens Holm. Nogle ældre Genstande fundne ved Jakobshavn skyldes den vaagne Interesse, som Tømrermester P. Wedsted altid har lagt for Dagen under Udførelsen af sine tal-

rige Arbejder i Grønland. En overordentlig smuk, moderne Kvinde-
dragt fra Vest-Grønland er en Gave fra Sygeplejerske Frk. Caroline
Lyngé, og endelig har Knud Rasmussens Datter, Fru Inge van
Hauen, fortsat Familietraditionen ved at forære en BARNEDRAGT af
Sælskind fra Angmagssalik. Fra Folkemuseet, Nationalmuseets 3.
Afdeling, er overført enkelte Sager af vest-grønlandsk Oprindelse:
en Æske af Træ, et Par smaa Udskæringer af Sten m. m.

En særdeles velkommen Gave af særlig Art bestaar i et fuldstæn-
digt Sæt af Grammofonplader med Optagelser af Trommesange
o. l., som hidrører fra den franske Etnolog Paul É. Victors Ophold
ved Angmagssalik 1934—35 og af ham er overladt Museet. Ikke
mindre taknemlig har man Grund til at være for de nye Grønlands-
kort, som ved Professor Dr. N. E. Nørlunds Velvilje er skænket af
Geodætisk Institut, og som vil være til uvurderlig Nytte for frem-
tidige arkæologiske Undersøgelser. Forinden vi forlader Eskimo-
erne, vil det for øvrigt være rimeligt at fremhæve, at der med god
Grund tør imødeses et større Udbytte for Aaret 1939, dels fra de
Udgravninger, som for Tiden foretages i Nordøst-Grønland under
Ledelse af Grev Eigil Knuth, dels fra den 2. dansk-amerikanske
Alaska-Ekspedition, paa hvilken Museumsinspektør Helge Larsen i
Samarbejde med Professor F. Rainey vil gøre arkæologiske Under-
søgelser ved Point Hope indeværende Sommer.

Den nære Forbindelse med amerikanske Kolleger og Museer,
som er en naturlig Følge af vor hele Stilling inden for Eskimo-
Forskningen, har ofte vist sig overordentlig frugtbringende, hvad
Samlingerne fra *Nord-Amerikas Indianere* angaar. Saaledes har vi
i det forløbne Aar kunnet udbygge og forøge vor Repræsentation
af amerikanske Oldsager paa væsentlige Punkter. Ved Bytte med
University of Pennsylvania Museum, Philadelphia, og med Peabody
Museum, Cambridge, Mass., har det været muligt at erhverve en
Række til Dels smukt ornamenterede Lerkar fra de østlige For-
enede Stater, især fra Arkansas, Missouri og Mississippi. Fra det
førstnævnte Museum og fra Gila Pueblo-Museet i Globe, Ariz., er
der paa samme Maade modtaget en Samling Lerkar fra de sydvest-
lige Stater. En Del af dem hidrører fra Pueblo-Kulturens forhisto-
riske Periode, mens andre er karakteristiske for den saakaldte
Hohokam-Kultur, der danner en Udviklingslinie sideløbende med
Pueblo-Kulturen og har hjemme i Gila Rivers Opland. Fra hele den
sidstnævnte ejendommelige Kulturudvikling, til hvilken man egent-
lig først i de sidste Tiaar har faaet nærmere Kendskab, har der
hidtil ikke foreligget noget Materiale her i Landet, og i Forbindelse
med, hvad der allerede i tidligere Aar er erhvervet fra den egentlige

Pueblo-Kultur, udgør disse Forøgelse nu en alsidig og oplysende Repræsentation for de lokale og kronologiske Forskelligheder inden for de sydvestlige Staters forhistoriske Keramik. Som et velkomment Supplement hertil kan nævnes en smukt dekoreret Krukke fra de nulevende Pueblo-Indianere, skænket af Kunstmaleren Knud Merrild. Fra Gila Pueblo modtog Museet tillige en Del primitive Stensager fra Texas, hvor man i de senere Aar har opdaget forskellige, aabenbart meget gamle Kulturformer; de saakaldte Abilene- og Edwards Plateau-Kulturer, fra hvilke vort Materiale stammer, gaar muligvis tilbage til Afsmeltningsperioden efter Istiden og hører i saa Fald til de ældste Oldsager, der overhovedet er fundne paa amerikansk Jord.

Gennem en Landsmand, Mr. Harold S. Banks i Louisville, Kentucky, har vi endvidere haft den Glæde at modtage forskellige Stensager som Gave fra Mr. Th. Chamberlain samt nogle Barkstykker, der synes at have været anvendt som Fakler og er fundne af Mr. Banks selv i Wyandotte Hulen i Indiana. Desuden har Mr. Banks meddelt, at en større Sending indianske Oldsager er undervejs. Det skyldes denne Slags uegennyttigt Arbejde af Venner og Landsmænd i Udlandet, at Museet trods sine ringe Pengemidler hidtil har været i Stand til at hævde sin Stilling. I øvrigt kan der kun nævnes nogle spredte Erhvervelser fra Nord-Amerika: 3 Pilespidser fra Nebraska skænkede af Fru Ehlers, 8 Vaabenspidser fra Virginia og et Pibehoved fra Catawba-Indianerne skænkede af Sekretær Johan Chr. Holm, samt sidst — men ikke mindst — de Sager, med hvilke vor trofaste Ven og Hjælper, Professor Frank G. Speck, Philadelphia, atter i Aar har forøget Samlingerne fra de nordøstlige Indianerstammer, og som denne Gang bl. a. omfatter en smukt dekoreret Bærevugge af Birkebark og et Par af de sjældne Pladesnesko m. m. fra Algonkin-Stammen.

Fra *Mellem-Amerika* er der kun lidt at notere. Lederen af Tulane Universitetets Department of Middle American Research, Dr. Frans Blom, har paany understreget sin Samfølelse med det gamle Land ved at forære en Mandsdragt fra Guatemala. For Resten er der fra dette Omraade kun ved Køb erhvervet en lille Lerkrukke fra Provinsen Chiriquí i Panamá.

Fra *Syd-Amerika* er det ligesom for Nord-Amerikas Vedkomne Oldsagerne, der dominerer. I første Række maa her nævnes 4 peruanske Tøjer, hvis Erhvervelse skyldes Ny Carlsbergfondets redbonne Støtte; de stammer alle fra før-incaisk Tid, idet 3 af dem tilhører Nazca- og 1 Stykke Tiahuanaco-Perioden, og de udgør saaledes en meget kærkommen Forøgelse af vor i Forvejen ret om-

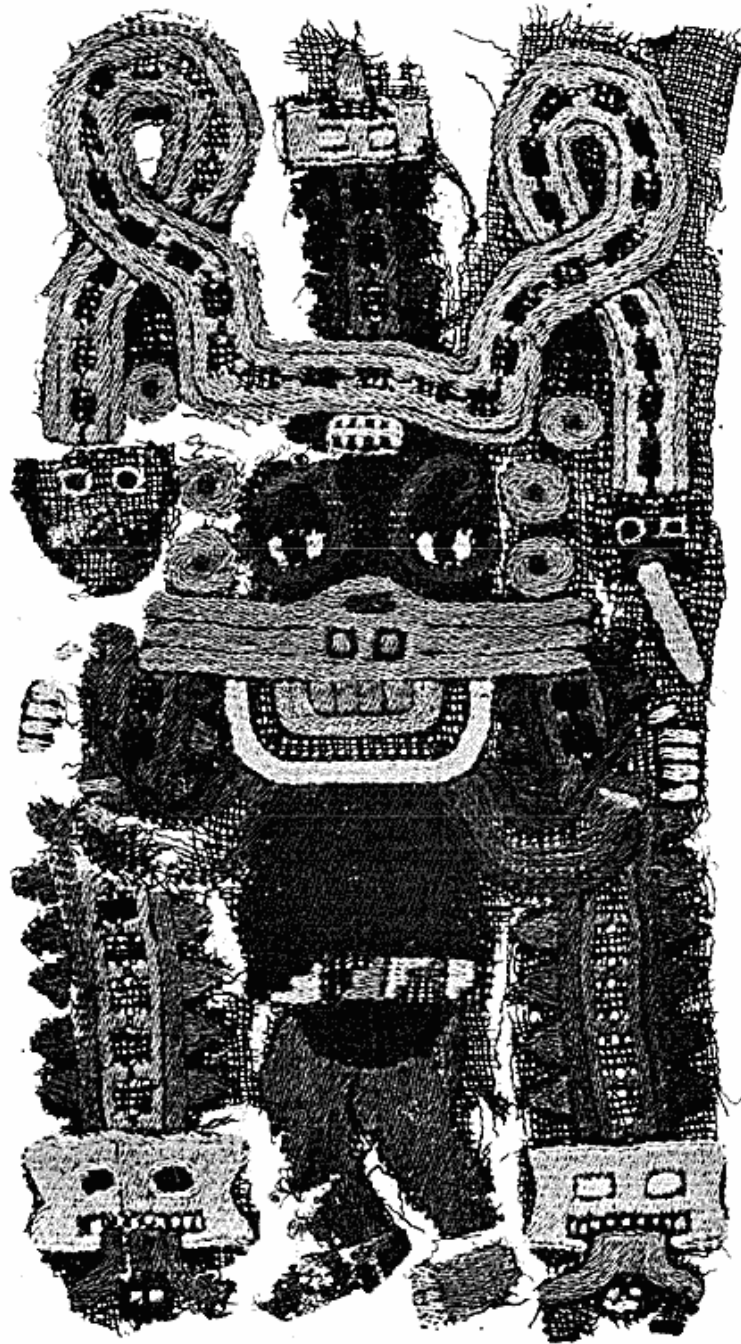

Fig. 5. Vævning i ældre Nazca-Stil, Perú.

fattende Samling af peruanske Tekstiler (Fig. 5). Lige saa værdifuld er den store Samling af Metalsager, som er skænket af Ingeniør Paul Bergsøe og danner Grundlaget for Giverens fortsatte Studier

over før-columbisk Metalteknik i Syd-Amerika. Samtlige Stykker hidrører fra La Tolita i Ecuador. De fleste er af Kobber, og ved Undersøgelsen har det vist sig, dels at de er smedet uden foregaaende Smeltning, dels at man har anvendt en hidtil ukendt Forgyldningsmetode. Samlingen omfatter desuden et Par Næseringe af Bly, som er de første sikkert bestemte Eksempler paa Benyttelsen

Fig. 6. Tromme. Merauke, Ny Guinea

af dette Metal i Amerika før Opdagelsen. Et Par Lerfigurer fra Colombia er skænket af Forfatteren, cand. jur. Carl Kjersmeier, og fra afdøde Ingeniør E. Mørck-Hansens Dødsbo er der erhvervet forskellige Genstande fra Efterkommerne af de gamle Kulturfolk i Bolivia: en Sølvbrokades Frakke, et Par sølvbeslagne Høvdingestokke og nogle udskaarne Trækar. Fra den spansk-amerikanske Blandingskultur i Argentina har Hr. Theodor Krøger skænket et Par Sporer og Bolaer, en Pistol m. m.

Den største Samling, som i Aarets Løb er modtaget fra Syd-Ame-

rikas Naturfolk, er en Gave fra Grosserer Kaj Horn Lassen, som under et Ophold i den argentinske Del af El Gran Chaco 1918 har forskaffet sig et større Antal Sager, hovedsagelig fra Stammerne Toba og Mataco. Blandt disse Stykker er bl. a. en af de kendte, ærmeløse Trøjer af Plantefibre, forskellige Fjerprydelser, Tasker, Rangler af Hjorteklove og et værdifuldt Læbesmykke fra Chiriguano-Indianerne. Endvidere maa nævnes en Bue og Pile, skænkede af Ingeniør F. Freund, nogle Stensager fra Patagonien fra Museets utrættelige Hjælper Hr. Charles Hald, samt en Del jordfundne Sager af Ben og Sten fra Yamana-Indianernes Omraade paa Ildlandet, hjembragte af Forfatteren Hakon Mielche.

Oceanien.

Efter den kolossale Tilvækst, som „Monsunen“s Samlinger betød for den oceaniske Afdeling, har denne i det forløbne Aar været ret stille. Den eneste Forøgelse skyldes Dr. Aage Krarup Nielsen, der fra sin Rejse til Ny Guinea i sin Tid hjembragte forskellige Sager, som han nu velvilligt har overladt Museet. Foruden Vaaben og forskellige Smaating som Smykker o. l. omfatter de en stor Tromme (Fig. 6) og et smukt udskåret Skjold. Af ganske særlig Værdi er disse Genstande, fordi de stammer fra Øens sydvestlige Del omkring Merauke og Digoel. Fra disse Egne har der tidligere overhovedet intet været i Museet, mens dette ellers er i Besiddelse af forholdsvis anseelige Samlinger fra de øvrige Kyststrækninger, for ikke at tale om den yderst righoldige Samling fra Sepiks Opland.

Skulde man ganske kort betegne Aarets Tilvækst, maa det vel blive med Ordet „Middelhøst“. Imidlertid er der ovenfor gjort Rede for Forhold, som tyder paa, at Forøgelserne næste Aar vil blive saa meget større. Med de stadig yderst beskedne Pengemidler, der staar til Raadighed, er det vanskeligt at undgaa en vis Tilfældighed i Forøgelsernes Art og Omfang. Maalet maa dog være det, at man dels søger at udfylde de væsentligste Huller, som endnu staar i Vejen for, at Museet kan give et virkelig fyldigt og alsidigt, etnografisk Billede af hele Jorden, dels stræber hen imod en systematisk Genarbejdelse af de arktiske Kulturformer med Eskimoerne som det naturlige Centrum. Endnu er Midlerne hertil ikke for Haanden, og først naar det er Tilfældet, vil Museet kunne opfylde de Krav, som med Billighed kan stilles til det baade som folkeopdragende og videnskabelig Institution.
